

Udskrift af forhandlingsprotokollen

for ekspropriationskommissionen

vedrørende etablering af gastransmissionsledningen Baltic Pipe

23. hæfte

Besigtigelsesforretningen den 17. juni 2020

Delstrækning Bellinge-Allerup

Onsdag den 17. juni 2020 kl. 9.15 samledes kommissionen på parkeringspladsen overfor Carl Nielsen-Hallen, Lumbyvej 62, 5792 Årslev for at afholde besigtigelse i anledning af etablering af gastransmissionsledningen Baltic Pipe, jf. naturgasforsyningslovens § 55, stk. 1 og landsplandirektiv for Baltic Pipe, bekendtgørelse nr. 713 af 9. juli 2019 på strækningen Bellinge-Allerup.

Til stede var kommissarius ved Statens Ekspropriationer på Øerne, *Helle S. Andersen*, de af transportministeren udpegede medlemmer af kommissionen, *Gunner Lorentzen* og *Ole Christophersen*, samt de fra Den Fælleskommunale Liste for Øernes Område udtagne medlemmer *Kaj Piilgaard Nielsen* og *Leif Kjær Christensen*.

Endvidere mødte den ledende landinspektør *Dorte Ellegaard*.

For Energinet mødte seniorkonsulent *Hans Vognsen Christensen* og rettinghedsrådgiver *Søren Peschardt*.

Protokollen førtes af fuldmægtig *Kristian Pless*.

Grundet de sundhedsfaglige forholdsregler som følge af Covid-19 blev besigtigelsesforretningen afholdt efter skærpede regler. Ekspropriationskommissionen mødte de berørte lodsejere i mindre grupper på en offentlig tilgængelig parkeringsplads.

Kommissarius fremlagde brev af 11. september 2019 fra Transport- og Boligministeriet, hvori ministeriet har anmodet kommissarius om at forelægge projektet for ekspropriationskommissionen.

Kommissarius fremlagde endvidere det af Energinet udarbejdede Besigtigelsesmateriale, Baltic Pipe – Fyn, Bellinge-Allerup, marts 2020, med tilhørende oversigts- og besigtigelsesplaner, kort.nr. 23-512-5 dateret 25. marts 2020 samt 23-512-100-10, 23-512-100-11 og 23-512-100-12 alle dateret 24. marts 2020.

Desuden fremlagdes notat af 26. august 2019 fra Energistyrelsen om hjemmelsgrundlaget for ekspropriation til Baltic Pipe projektet.

Følgende passerede:

Kommissarius redegjorde for formålet med besigtigelsesforretningen, der er at fastlægge og godkende det af Energinet fremlagte projekt med de eventuelle ændringer og bemærkninger, ekspropriationskommissionen finder er nødvendige. På den baggrund kan der efterfølgende, efter indhentet bemyndigelse fra Transport- og Boligministeriet, ske ekspropriation. Kommissarius fremhævede, at ekspropriationskommissionens behandling af projektet, herunder linjeføring m.v., må tage udgangspunkt i de rammer, som landsplandirektivet og VVM-tilladelsen for projektet m.v. fastlægger.

Kommissionens beslutninger vil fremgå af forhandlingsprotokollen fra besigtigelsesforretningen. Protokollen vil blive fremsendt til de lodsejere, som er direkte indvarslet til besigtigelsesforretningen. Endvidere vil protokollen blive offentlig tilgængelig via kommissariatets hjemmeside: www.komoe.dk.

Energinets repræsentanter redegjorde for projektet og fremlagde følgende oplysninger:

Forudsætninger

Baltic Pipe-projektet gennemføres i samarbejde mellem Energinet og det polske gastransmissionsselskab GAZ-SYSTEM. Projektet er godkendt af Energi- Forsynings- og Klimaministeren i henhold til § 4 i Lov om Energinet, og kommercielle aktører har indgået bindende 15-årige kontrakter vedr. kapacitet fra det norske gasopstrømssystem til det danske gastransmissionssystem og videre til det polske transmissionssystem på i alt ca. 8 mia. m³ årligt, svarende til 80 % af den samlede kapacitet.

Baltic Pipe-projektet er et projekt af fælles europæisk interesse (PCI), der binder Europas energisystemer tættere sammen og bidrager til opfyldelse af EU's klima- og energipolitiske mål. Regionalt vil projektet, sammen med andre af GAZ-SYSTEMs planlagte projekter, binde gasmarkederne i Europa bedre sammen og således understøtte sammenhængen i den europæiske Energiunion. Projektet modtager på den baggrund støtte fra EU.

Projektet styrker det eksisterende danske gassystem ved bl.a., at diversificere forsyningen, da Danmark får en ekstra forsyningskilde fra det norske gassystem med mulighed for også at blive forsynet via Polen. Det giver endvidere mulighed for øget konkurrence på gasmarkedet.

Herudover vil Baltic Pipe bidrage til at understøtte økonomien i det samlede danske gassystem, således at det kan understøtte den grønne omstilling ved transport af biogas og andre grønne gasser, der bidrager til at reducere den danske CO₂-udledning. Frem mod 2050 vil der forventeligt også være mulighed for at transportere grønne gasser i Baltic Pipe.

Endeligt forventes projektet at skabe et potentiale for, at Polen og tilstødende lande får mulighed for at fortrænge noget af deres betydelige kulforbrug med gas, hvilket reducerer deres negative påvirkning af jordens klima. Denne mulighed for hurtige CO₂-reduktioner følger anbefalingerne fra FN's klimapanel. Samtidig skabes mulighed for at afhjælpe den omfattende lokale luftforurening i Polens storbyer.

Idriftsættelsen skal ske senest 1. oktober 2022 inden udløb af Polens nuværende gaskontrakter med Rusland.

Tegningsoversigt

TEGN.NR.	DATO	MÅL	EMNE	STATIONERING
23-512-5	25.03.2020	1:12.000	Oversigtskort	51.635 – 64.305
23-512-100-10	24.03.2020	1:5.000	Besigtigelsesplan	51.635 – 56.035
23-512-100-11	24.03.2020	1:5.000	Besigtigelsesplan	56.035 – 61.250
23-512-100-12	24.03.2020	1:5.000	Besigtigelsesplan	61.250 – 64.305

Lovgrundlag

Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet har ved brev af 20. november 2018 godkendt den del af Baltic Pipe-projektet som Energinet skal etablere. Godkendelsen er truffet i henhold til § 4, stk. 3, i Lov om Energinet.

Energi-, Forsynings- og Klimaministeriets godkendelse medfører ikke fritagelse for eventuelle tilladelser i henhold til anden lovgivning.

Myndighedsgodkendelser

Erhvervsministeren har den 9. juli 2019 udstedt bekendtgørelse nr. 713, som fastlægger plangrundlaget for Baltic Pipe-Projektet på dansk grund (landsplandirektivet).

Miljøstyrelsen har ved brev af 12. juli 2019 meddelt tilladelse til Baltic Pipe-projektet. Tilladelsen er meddelt i henhold til § 25, stk. 1 i Miljøvurderingsloven (VVM-tilladelse).

Energistyrelsen har i brev af 20. august 2019 meddelt tilladelse til ekspropriation i medfør af §55 i lov om naturgasforsyningsloven.

Transport- og Boligministeriet har i brev af 11. september 2019 meddelt Kommissarius ved Statens Ekspropriationer på Øerne bemyndigelse til at iværksætte besigtigelsesforretning.

Tilladelser i henhold til særlovgivningen, herunder til krydsning af vandløb, krydsning af offentlige veje samt jernbaner m.v., foreligger ved ekspropriationsforretningen.

Projektbeskrivelse

Projektet består af nedenstående elementer:

- Rørledning fra Europipe II rørledningen i Nordsøen og ind til modtagerterminal Nybro
- En udbygning af modtagerterminalen i Nybro (indenfor eksisterende stationsareal)
- Rørledning i Jylland fra Egtved til Lillebælt
- Rørledning til krydsning af Lillebælt
- Rørledning på Fyn fra Lillebælt til Nyborg
- Rørledning på Sjælland går fra Kongsmark til ilandføringspunktet ved Faxe Bugt
- En rørledning tværs over Østersøen fra Faxe Bugt til Polen
- Anlæg af en kompressorstation ved Næstved
- Anlæg af 17 linjeventilstationer (herefter L/V stationer)

Figur 1 viser oversigt over Baltic Pipe (grøn signatur). Eksisterende gastransmissionsnet vist med gul signatur.

På strækningerne mellem modtagerterminal Nybro og eksisterende kompressorstation ved Egtved samt ved krydsningen af Storebælt er der allerede anlagt to parallelførte rørledninger, og kapaciteten på disse strækninger er tilstrækkelige. Den samlede længde af rørledningen på land er ca. 210 km.

Da bl.a. kompressorehederne på kompressorstationen er drevet på el, er der behov for at etablere en transformerstation i tilknytning hertil. Elforsyningen af kompressorstationen ved Næstved består af følgende elementer:

- Anlæg af 50 kV transformerstation i umiddelbar tilknytning til kompressorstation, og

- 50 kV elkabel fra eksisterende transformerstationer ved Blangslev og Haslev og frem til kompressorstationen.

Det er netselskabet Cerius, som har ansvaret for at etablere og drive elforsyningen frem til koblingsanlægget på transformerstationen, mens Energinet skal etablere og drive transformererne.

Rørledningen passerer gennem følgende Kommuner:

I Jylland: Varde, Vejen, Vejle og Kolding

På Fyn: Middelfart, Assens, Faaborg-Midtfyn, Odense, Kerteminde og Nyborg

På Sjælland: Slagelse, Næstved og Faxe

Linjeføringen for rørledningen (Odense og Faaborg-Midtfyn Kommune)

Projektet er omfattet af miljøvurderingsloven, hvorfor der har været gennemført en fuld VVM-proces med 1. og 2. offentlighedsfase. Linjeføringen er fastlagt inden for det projektområde, som er godkendt i miljøkonsekvensvurderingsrapporten. Endvidere er den fastlagt med respekt for landsplandirektivet, således linjeføringen er fastlagt minimum 200 m fra landsplandirektivets afgrænsning.

Energinets valg af linjeføring er fastlagt ud fra sikkerhedsmæssige, anlægstekniske, miljømæssige og samfundsøkonomiske forhold. I forbindelse med fastlæggelsen af linjeføringen er der også inddraget hensyn i forhold til kommunernes planlægning, landskabelige- og ejendomsspecifikke forhold samt input fra den enkelte lodsejer efter besøg, herunder om der f.eks. er meddelt en landzonetilladelse til byggeri.

Rørledningen er fra L/V Bellinge ved st. 51.635 til omkring st. 62.300 parallelført med den eksisterende gastransmissionsledning Lillebælt-Storebælt. Fra st. 51.365 til 55.504 anlægges Baltic Pipe ca. 15 m nord for den eksisterende ledning, krydser den eksisterende ledning i st. 55.504, hvorefter Baltic Pipe indtil st. 62.300 anlægges ca. 15 m syd for den eksisterende ledning. Dette princip fraviges omkring st. 53.500 ved krydsning af Odense Å i en lang underboring, omkring st. 56.000 ved Fangel Biogasanlæg og omkring st. 59.800, hvor Baltic Pipe på mindre strækninger anlægges i større afstand til den eksisterende ledning.

Fra st. 62.300 drejer linjeføringen for Baltic Pipe væk fra parallelføringen med Lillebælt-Storebælt og krydser Svendborg motorvejen i en vinkelret skæring ved st. 62.440. Herefter fortsætter linjeføringen mod nordøst henover landbrugsarealer til krydsning med kommunevejen Stakdelen i en skrå skæring ved st. 63.315, hvorefter linjeføringen fortsætter henover landbrugsarealer mod nordøst til L/V Allerup i st. 64.250 ved den private fællesvej Gammellungvej.

Tekniske bestemmelser

Rørledningen projekteres og udføres i henhold til bekendtgørelse om sikkerhedsbestemmelser for naturgasanlæg efter Lov om Arbejds miljø (nr. 414 af 8. juli 1988 med senere tilføjelser). Bekendtgørelsens regler bygger på GPTC-guiden, som er en amerikansk standard: "Guide for Transmission and Distribution Piping

Systems, GPTC, 1998". Som tillæg til denne GPTC-guide foreligger tillægsbestemmelser fra Arbejdstilsynet i form af en vejledning (F.0.1 fra juli 2001). Vejledningen refererer til en række standarder for materialer og udførelse.

Rørledningen

På strækningen mellem L/V Bellinge og L/V Allerup anlægges rørledningen med en udvendig diameter på 900 mm (36"). Rørenes godstykkelse ligger mellem 12 og 17,5 mm.

Rørledningen anlægges som en stålledning med en coating udvendigt på 2.5 mm Polyethylen (PE).

I områder med særlig høj grundvandsstand eller blød bund, hvor der kan være risiko for opdrift på rørledningen, monteres betonklodser på rørledningen.

Rørledningens placering og etablering

GPTC-guiden fastsætter sammen med Arbejdstilsynets danske tillægsbestemmelser krav til linjeføringens "class-location" og "minimumsafstand".

"Class-location" fastlægges i en afstand på 200 meter på hver side af centerlinjen for rørledningen i enhver fortløbende længde på 1600 meter langs med rørledningen. Class-location zonen bestemmes ud fra befolknings- og bygningstæthed langs rørledningen samt på grundlag af kommuners udbygningsplaner (kommuneplaner, lokalplaner mv.) eller udstedte byggetilladelser.

Arealerne omkring rørledningen opdeles i klasser (class-locations) fra klasse 1 til klasse 4.

Jo flere bygninger beregnet til beboelse og erhverv, der findes indenfor 200 meter på hver side af rørledningen, des tykkere stålør skal anvendes. Tykkelsen af stålørerne kan således variere afhængig af behov. Variation af stålørret kan ses af nedenstående tabel.

Udover ovennævnte class-location stiller Arbejdstilsynet krav om overholdelse af en minimumsafstand til bygninger, som er beregnet til varigt ophold for mennesker. Minimumsafstanden beregnes på baggrund af det maksimale tryk i rørledningen, ledningens diameter og ståltykkelsen.

På strækningen Bellinge - Allerup er der følgende minimumsafstande til bebyggelse:

Rørdiameter	Design-tryk	Ståltykkelse af rør (mm)		Minimumsafstande til bebyggelse (m)					
		Tommer/mm	(bar)	Min (Kl. 1)*	Max (Kl. 4)	Kl. 1	Kl. 2	Kl. 3	Kl. 4**
36"/900	80			12,0	22,2	79	66	55	44

*Kl. refererer til rørklasse (class location)

**Klasse 4 rør anvendes kun efter særlig tilladelse fra arbejdstilsynet

Fra L/V Bellinge til L/V Allerup anlægges rørledningen med en rørtykkelse mellem 12 og 17,5 mm. På den første del af strækningen syd for Bellinge vil rørledningen hovedsageligt være beliggende i Class-location 2, hvorefter minimumsafstand fra rørledningen til boliger som minimum vil være 66 m. Efter krydsning af kommunevejen Damhavevej, hvor linjeføringen bevæger sig væk fra de bebyggede arealer vil rørledningen være beliggende i Class-location 1. Dette vil være gældende indtil Højby, hvor rørledningen opgraderes til Class-location 3, hvor minimumsafstanden til boliger vil være 55 m. Efter krydsning af Svendborgmotorvejen frem til L/V Allerup vil rørledningen igen være beliggende i Class-location 1, dog undtaget en ca. 400 m strækning omkring kommunevejen Stakdelen, som er beliggende i Class-location 3.

Der er i lovgivningen krav om, at der som minimum skal være 1 meter jorddække over gasledningen. Generelt forventes rørledningen at blive anlagt i åben rørgrav med en jorddækning på omkring 1,3 m. Konkrete forhold kan betyde, at rørledningen etableres med større jorddække for f.eks. at udligne terrænforskelle eller for at kunne overholde afstandskrav til eksisterende ledninger i jorden, herunder hensynet til drændybde mv.

Generelt søges anvendt lige rør, der reguleres til landskabet med elastiske bøjninger. I enkelte tilfælde ved skarpe retningsændringer og lignende indsvejses et rørstykke, der enten er forbukket eller bukkes lokalt med bukkemaskine.

Rørledningen udstyres med et katodisk beskyttelses-anlæg (KB-anlæg), som vha. en lavspænding beskytter gasledningen mod korrosion, hvorfor der enkelte steder i markskel, vejsider m.v. bliver placeret mindre målerskabe.

Langs ledningen placeres markeringspæle, normalt 2 m forskudt fra ledningen. Markeringspælene placeres

i markskel, vejkanter o. lign. med en afstand, så man generelt kan se fra den ene pæl til den anden.

Rørledningens krydsning af jernbaner, veje, vandløb og ledninger

Krydsninger af jernbane, veje, vandløb og andre ledninger sker efter nærmere forhandlinger med de respektive myndigheder/ejere.

Ved krydsning af større veje, hvor etablering i åben rørgrav giver særlige udfordringer, vælges i stedet at udføre krydsningen ved hjælp af gennempresning eller styrede underboringer. Krydsning af offentlige veje sker efter nærmere forhandlinger med vejmyndigheden jf. Vejloven.

Ved krydsning af vandløb og lignende, hvor etablering i åben rørgrav giver særlige udfordringer, vælges i stedet at udføre krydsningen ved hjælp af styrede underboringer. Private og offentlige vandløb, afvandingssystemer mm. reguleres og/eller retableres i fornødent omfang. Regulering af vandløb gennemføres i samarbejde med vandløbsmyndigheden jf. Vandløbslovens og Naturbeskyttelseslovens bestemmelser.

Drænledninger og andre former for afvandingssystemer vil blive retableret og reguleret i fornødent omfang. Energinets drænekspertes vil på baggrund af oplysninger om dræn og afvandingssystemer fra lodsejer og ud fra konkrete forhold som viser sig under anlægsarbejderne stå for valg af løsning for retableringen.

Katodisk beskyttelse af rørledningen mod elektriske spændinger

Til den katodiske beskyttelse af rørledningen, som er en stålledning, kan der blive behov for såkaldte anodebede med tilhørende teknikhuse. Et anodebed vil aflede spændinger til jord. Der kan være behov for anodebed, hvor rørledningen anlægges i nærhed af højspænding eller nær høje genstande hvor der er øget risiko for lynnedslag. Et anodebed består typisk af 8 stk. anoder placeret med en indbyrdes afstand på 3 m i en

eller to rækker. Anoderne kan være et ”spirorør” Ø300 mm af galvaniseret stål med en længde på omkring 1,6 m, hvori der er placeret en magnetit anode i koksfyld. Anoderne placeres i for borede huller, således der vil være ca. 2 m fra terræn til overkant af anode. Den endelige placering vil blive fastlagt inden ekspropriationsforretningen.

Fiberkabel langs gasledningen

I forbindelse med etableringen af gasledningen etableres der desuden et fiberkabel til brug for kommunikation og overvågning af Energinets installationer. Fiberkablet etableres under overkant af gasrøret og med en afstand på højst 15-50 cm fra gasrøret.

Til fiberkablet etableres brønde i niveau med terræn til brug for overvågning og reparation.

Erhvervelse af rettigheder

Til projektets gennemførelse er der behov for at erhverve arealer til brug for stationsanlæg, tildele vejret til eksisterende privat fællesvej, pålæg af servitutrettigheder til sikring af gastransmissionsanlægget med tilbehør samt ret til etablering af midlertidige rørlager- og oplagspladser samt skurby.

Hertil kommer behov for ret til midlertidige overkørsler fra offentlige veje i ledningstraceet og ret til benyttelse af private fællesveje og private veje som adgangsvæje til anlægsarbejderne i forbindelse med anlæg af naturgasledningen.

Pålæg af servitutter til sikring af gastransmissionsanlægget

For at sikre gastransmissionsanlægget mod beskadigelse eller anden overlast pålægges servitut om gastransmissionsanlæg i en bredde på 20 m til hver side af rørledningens centerlinje. Servituten regulerer byggeri og andre faste anlæg, beplantning samt terrænregulering mv. Servituten sikrer desuden ledningsejers ret til at foretage eftersyn og vedligehold.

Ligeledes kan der blive behov for supplerende servitutbestemmelser til beskyttelse af installationskabe, ledninger, katodisk beskyttelses anlæg mm.

Anvendelse af arbejdsarealer

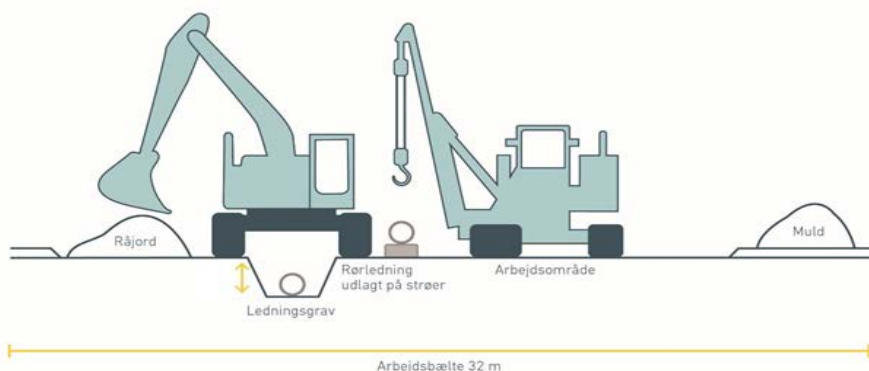
Til gennemførelse af anlægsarbejderne er der behov for ret til midlertidig brug af arealer langs med linjeføringen. Endvidere er der behov for ret til etablering af midlertidige rørlager- og oplagspladser samt skurby.

Den endelige placering og udformning fastlægges ved ekspropriationsforretningen.

De midlertidigt eksproprierede arealer, der er langs den nye rørledning, vil blive anvendt til arbejdsareal i form af muld- og råjordsdepot, køreveje og rørgrav og har normalt en bredde på ca. 32 m.

Mulden skrubes af og lægges til side inden anlægsarbejdets opstart. Gasledningen samles ovenpå jorden og hejses derefter samlet i sektioner ned i den gravede ledningsgrav.

Det samlede anlægsarbejde vil typisk vare op til 3 måneder på den enkelte ejendom.

Figur 2 viser det typiske arbejdsbælte på ca. 32 m

Gener og tab vil blive opgjort efter anlægsarbejdets afslutning ved indgåelse af aftale mellem lodsejer og Energinet.

Krydsninger af jernbaner og offentlige veje mm.

Odense Kommune

STATIONERING (M)	KRYDSNING
52.828	60 kV luftledningsanlæg
52.835	Assensvej - kommunevej
52.904	Bellingevej - kommunevej
53.466	Odense Å
54.375	60 kV luftledningsanlæg
54.384	Fangelvej - kommunevej
55.504	Gastransmissionsledning Lillebælt-Storebælt
55.607	Østermarksvej - kommunevej
56.282	60 kV luftledningsanlæg
56.303	Damhavevej - kommunevej
57.629	Stenløsegyden - kommunevej
61.250	Nr. Lyndelsevej - kommunevej
61.867	Jernbane - Svendborgbanen
62.074	Svendborgvej - kommunevej
62.440	Svendborgmotorvejen - statsvej
63.315	Stakdelen - kommunevej

Faaborg-Midtfyn Kommune

STATIONERING (M)	KRYDSNING
59.366	Bramstrupvej - statsvej
59.744	Lindved Å

Generelle spørgsmål til projektet

I løbet af Energinets gennemgang af projektet havde de fremmødte ejere og deres repræsentanter lejlighed til at udtale sig og stille opklarende spørgsmål. Brugere og andre havde mulighed for at sende spørgsmål til kommissionen inden besigtigelsesforretningen.

Der fremkom mange enslydende spørgsmål, da lods-ejerne var indkaldt i mindre grupper. Det er derfor valgt at samle de generelle spørgsmål i de nedenstående afsnit. Konkrete spørgsmål, som kun omhandler en specifik ejendom, vil være refereret længere nede i

protokollen under afsnittene ”Konkrete spørgsmål til specifikke ejendomme”.

Det skal overordnet nævnes, at der generelt har været en vis modstand mod projektet, som kommissionen selvfølgelig har bemærket. Modstanden har udmøntet sig i et borgerforslag mod Baltic Pipe, som pr. 9. juni 2020 havde modtaget 6.467 underskrifter.

Lodsejerne havde følgende generelle bemærkninger og spørgsmål til projektet:

Vedrørende arkæologiske forundersøgelser og udgravninger

Flere lodsejere gav udtryk for at der havde været en mangelfuld information i forbindelse med arkæologernes opstart af de arkæologiske forundersøgelser på deres ejendomme.

Der blev endvidere spurgt til, om det er muligt at få opgjort og afregnet erstatning for de arkæologiske forundersøgelser, der går forud for anlægsarbejderne, herunder også vedr. strukturskade. Ydermere hvornår reelle udgravninger lovligt kan foretages.

Energinets repræsentanter oplyste, at hjemlen til at gennemføre forundersøgelser inden ekspropriation findes i ekspropriationsproceslovens § 3. De arkæologiske forundersøgelser kan kun ske inden for det fastlagte arbejdsareal. Det er Energinet, som afholder udgiften til forundersøgelserne.

Berørte arealer retableres og de konkrete tab og ulemper, som forundersøgelserne evt. kan medføre, erstattes efter samme principper som skader og tab forårsaget af selve anlægsarbejderne, herunder vedr. afgrødetab og strukturskade m.v. som det også fremgår af den af Energinet udarbejdede folder ”Baltic Pipe på landbrugsjord”, som alle berørte lodsejere har fået tilsendt.

Erstatningen for arkæologiske forundersøgelser, herunder afgrødetab vil blive afhandlet med ejeren af Energinet efter forundersøgelse afslutning på den pågældende ejendom. Der betales som udgangspunkt først for strukturskade efter afslutning af anlægsarbejdet i år 2021, da der ikke betales for den samme skade to gange. Energinet anerkender dog, at en foreløbig strukturskade allerede kan opgøres efter forundersøgelserne, hvis lodsejer ønsker dette.

Energinet beklagede, såfremt at der ikke havde været rettidig og tilstrækkelige kommunikation i forbindelse med forundersøgelserne. Energinet oplyste, at der var en klar aftale med museerne om, hvornår og hvordan lodsejerne skulle informeres om forundersøgelserne. På baggrund af det oplyste vil Energinet imidlertid nu gennemgå procedurerne for information og kommunikation med lodsejerne med henblik på at sikre god og rettidig information fremover.

Egentlige arkæologiske udgravninger må først foretages, hvis der er indgået en aftale mellem Energinet og lodsejer eller fra den dag, hvor arealet er eksproprieret.

Ekspropriationsforretningerne på denne strækning forventes påbegyndt i efteråret 2020 og anlægsarbejderne starter som udgangspunkt i Nyborg omkring 1.

marts 2021 og bevæger sig mod Allerup. Det kan derfor forventes, at anlægsarbejdet starter omkring midt april på denne del af strækningen. På enkelte ejendomme, hvor der f.eks. skal underbores, vil anlægsarbejdet dog starte tidligere. Anlægsarbejderne på den enkelte ejendom vil typisk strække sig over en 3-måneders periode.

Vedrørende råstofindvinding

Adskillige lodsejere gjorde opmærksom på, at området indgår i Region Syddanmarks Råstofplan som et interesseområde for indvinding af sten, sand og grus. Lodsejerne ønskede derfor oplyst, om der er mulighed for råstofindvinding, når der placeres en gasledning på deres ejendom. Endvidere gjorde man opmærksom på, at der forventes fuld erstatning for et eventuelt tab.

Energinets repræsentanter oplyste, at der gerne må indvindes råstoffer indtil 20 meter fra ledningen, hvis der kan opnås en råstofindvindingstilladelse. Indvindingen skal selvfølgelig ske, så gasledningen ikke udsættes for nogen form for fare. Lodsejeren skal i den forbindelse være opmærksom på, at der umiddelbart må graves i 1 meters dybde for hver 2 meters afstand til ledningen ud over de første 20 meter, hvor der ikke må graves. Energinet opfordrede til dialog herom.

Kommissarius udtrykte forståelse for problemet og opfordrede lodsejere, som inden besigtigelsesforretningen har foretaget prøveboringer, opnået råstofindvindingstilladelse eller har anden form for dokumentation til at fremsende materialet til kommissariatet. Kommissionen vil på baggrund af materialet vurdere, om der er et erstatningsberettiget tab i forhold til en forventningsværdi.

Vedrørende ansvaret for tidligere boringer

Flere lodsejere var bekymrede for, at de kan blive ansvarlige for punktforurening i forbindelse med, at man ved anlægsarbejdet eller udgravningerne fjerner betonitpropper, som skal sikre grundvandet. Betonitpropperne ligger i ca. 1 meters dybde og stammer fra tidligere boringer i forbindelse med geotekniske forundersøgelser samt evt. forundersøgelser til brug for råstofindvinding

Energinets repræsentanter tilkendegav, at man selvfølgelig står til ansvar for det arbejde, som udføres på ejendommene. Såfremt tidligere boringer skal lukkes med nye betonitpropper, så er det Energinets ansvar, at dette udføres på lovlig vis og ikke medfører fremtidig punktforurening.

Vedrørende drænforhold m.m.

Der blev af flere lodsejere udtrykt bekymring for drænforholdene i området både under og efter anlægsarbejderne. Der blev spurgt til, hvor dybt gasledningen vil ligge, og hvordan krydsende dræn vil blive håndteret. Der er visse steder nedlagt dræn i flere omgange og i forskellige dybder, da jorden er sunket igennem tiden. Der blev opfordret til, at Energinet rekvirerer de registreringer af drænforholdene, som allerede er udarbejdet i forbindelse med de arkæologiske forundersøgelser. Der blev endvidere spurgt til, hvem der skal afholde eventuelle meromkostninger til vedligeholdelse og omlægninger af dræn, specielt der hvor dræne krydser naturgasledningen, efter anlægsarbejdets afslutning og fremadrettet.

Energinets repræsentanter oplyste, at gasledningen på denne strækning generelt vil blive etableret med minimum 1,3 meters jorddække, således at ledningen som udgangspunkt kan ligge under dræne. Konkrete forhold kan dog betyde, at ledningen lægges dybere for f.eks. at udligne terrænforskelle eller for at kunne overholde afstandskrav til eksisterende ledninger i jorden.

Gasledningen kan desuden på korte strækninger bukes ned, hvis det er nødvendigt f.eks. af hensyn til krydsende dræn. Hvis ikke det er muligt at føre dræne over ledningen, vil den tekniske løsning typisk blive, at de afskårne dræn samles i en langsgående ledning, hvorefter der på et passende sted foretages en nedbukning af gasledningen, hvor dræne kan krydse. Det er en teknisk og økonomisk vurdering, hvordan dræne skal håndteres.

De fremtidige drænforhold er ikke detailprojekteret endnu, bl.a. fordi der ofte er stor usikkerhed om, hvor dræne præcis ligger. Energinet vil foretage en registrering af dræne inden anlægsarbejdernes igangsættelse, herunder ved at indhente drænkort og oplysninger fra lodsejer og evt. foretage mindre prøvegravninger. Energinets repræsentanter opfordrede endvidere til, at lodsejerne fremsender materiale/oplysninger, der i øvrigt kan være relevante for nedgravningen af gasledningen, herunder hvis der er (nogenlunde detaljerede) planer om at anlægge nye dræn.

Energinet har også kontakt til museumsfolkene for at drage nytte af den registrering af dræn, der er foretaget i forbindelse med de arkæologiske forundersøgelser. Der foretages også registreringer under gravearbejdet, da der erfaringsmæssigt ofte vil dukke dræn op, som ikke kendes i forvejen.

De dræn, som berøres eller beskadiges af gravearbejdet, skal efterfølgende reetableres til minimum samme stand, som inden anlægsarbejdet gik i gang. Retableringen af dræn godkendes af den tilsynsførende med drænfaglig baggrund. Til brug herfor vil man inden anlægsarbejdernes påbegyndelse kortlægge, hvilke dræn, der berøres, og man vil herefter ved hjælp af fotografering dokumentere drænenes stand før og efter anlægsarbejderne.

Lodsejer har efter aftale med Energinets tilsynsførende mulighed for at besigtige arbejdet. De lodsejere, som måtte ønske det, varsles med omtrentlige tidspunkter for drænretablering og skal være klar til med kort varsel at være til stede for besigtigelse, således at anlægsarbejderne ikke forsinkes. Såfremt lodsejer ønsker at benytte egen drænkonsulent, vil det ske for egen regning, medmindre der skriftligt aftales andet med Energinet. Energinet friholder lodsejer for udgifter til egen drænkonsulent, såfremt det vurderes, at der er særligt komplicerede drænforhold på ejendommen.

Energinet oplyste, at fremtidige meromkostninger, der skyldes omlægninger m.v. af dræn, som er sket af hensyn til etableringen af naturgasledningen, vil blive afholdt af Energinet. Det vil også gælde ved fremtidig etablering af dræn på områder, hvor der i dag ikke er dræn. Lodsejer vil efter tilbagelevering af arbejdsarealerne modtage kortmateriale over ejendommen, som viser placering af gasledningen og de reetablerede dræn, fremmedledninger og egne ledninger. Materialet fremsendes som udgangspunkt i digital form. Energinet henviste i øvrigt til folderen "Baltic Pipe på landbrugsjord".

Vedrørende midlertidigt arbejdsareal, jordhåndtering, stensamling, afgrødetab, strukturskade og betalingsrettigheder

Der blev spurgt til Energinets anvendelse af de midlertidige arbejdsarealer, herunder jordhåndteringen i forbindelse med gravearbejderne, med fokus på hvordan det sikres, at råjord og muldjord ikke blandes sammen. Der var fokus på den strukturskade af jorden, som anlægsarbejdet medfører, og hvad Energinet vil gøre for at begrænse strukturskaderne mest muligt. Endvidere ønskede flere lodsejere, at Energinet af egen drift kontrollere strukturskaden efter henholdsvis 5 og 10 år.

Energinets repræsentanter oplyste, at man inden opstart af anlægsarbejderne, sammen med anlægsentreprenøren, tilbyder et møde med lodsejer for at få en dialog om de konkrete forhold på ejendommen på an-

lægstidspunktet, som kan have betydning for anlægsarbejdet. Det kan f.eks. være oplysninger om egne ledninger (vand og el) til staldanlæg, dræn, adgangsforhold, jordbundsforhold, rydning af hegn, midlertidig hegning til dyr mv.

Energinet opfordrede i den forbindelse alle lodsejere til at føre en logbog, hvori de noterer ulemper og udgifter vedrørende driftsforstyrrelser i forbindelse med projektet.

Efter aftale mellem lodsejer og Energinet vil der i almindelighed kunne etableres midlertidige overgange/passagemuligheder til marker som bliver afskåret af arbejdsarealet.

Efter endt anlægsarbejde på ejendommen gennemgår lodsejer, Energinet og entreprenør reetablering af arealer. Såfremt der opnås enighed om reetableringen underskriver parterne en erklæring om tilbagelevering af arealerne.

Energinet har ansvaret for, at anlægsarbejderne gennemføres/afsluttes inden for rammerne af de givne myndighedstilladelser, og Energinet er forpligtet til at udføre og afslutte anlægsarbejdet, så skader, som kan henføres til Energinets anlægsprojekt, så vidt muligt minimeres. De arealer, diger og veje mv., som bliver berørt af anlægsarbejderne, vil blive reetableret til minimum samme stand, som inden opstart af anlægsarbejderne. Omfang af genplantning inden for arbejdsbæltet aftales nærmere med lodsejer. Evt. genplantning inden for selve servitutbæltet sker i forhold til de restriktioner, som servituten fastsætter. Landbrugsarealerne afleveres ryddet, planet og enten pløjet, grubbet eller harvet efter nærmere aftale med lodsejer.

Udover at der ved ekspropriationen fastsættes erstatning for arealer og servitutuplæg, vil der, efter at anlægsarbejderne er gennemført, blive fastsat erstatning for afgrødetab, strukturskader, læhegn, beplantning og andre midlertidige ulemper mv. Erstatningen til den enkelte lodsejer opgøres på grundlag af det faktisk passerede i forhold til ejendommens normale drift efter en konkret arealopgørelse og vurdering. Såfremt der ikke kan opnås enighed mellem lodsejer og Energinet, har parterne mulighed for at få ekspropriationskommissionen til at fastsætte erstatningen for de midlertidige ulemper.

Der ydes erstatning for afgrødetab såvel ved etablering af anlæg som ved eventuelle senere tilsyns- og reparationsarbejder. Det er sædvanligvis ejeren, der vil modtage erstatning for servitut og strukturskade, og eventuelle forpagtere, der modtager erstatning for

afgrødetab. Men det beror i sidste ende på den nærmere aftale med ejer og eventuelle forpagtere, hvordan erstatningen skal udbetales / fordeles.

Når der grundet den manglende rådighed / dyrkning af arealerne i anlægsperioden midlertidigt må trækkes arealer ud fra EU-støtteordninger, kan de mistede betalingsrettigheder efterfølgende generhverves fra den nationale reserve. Dette arbejde betaler Energinet lodsejernes landbrugskonsulenter for. Hvis der opstår tab grundet mistet EU-støtte, vil der blive ydet erstatning herfor.

Anlægs-, reparations- og tilsynsarbejde kan medføre, at jordens normale struktur ændres, hvorved jordens ydeevne forringes i de følgende år. Der betales erstatning for forringelsen af jordens struktur. Graden af strukturskade inddeles i tre kategorier: let (I), middelsvær (II) og svær (III). Da graden af strukturskade afhænger meget af, under hvilke forhold arbejdet udføres, føres der systematisk logbog over vejrlig på anlægstidspunktet. Således spiller det en væsentlig rolle, hvordan jordbunds- og vejrforholdene er, når arbejdet udføres.

Strukturskadeerstatningerne er baseret på, at arealerne erfaringsmæssigt – i gennemsnit – gradvist reetablerer sig til deres tidligere niveau inden for en periode på 3-5 år. Energinet er på nuværende tidspunkt i dialog med landbrugets organisationer om metoder til opgørelse af strukturskadeerstatning. Ændringer i opgørelsesformen vil i givet fald også komme lodsejere, der er berørt af nærværende projekt, til gode.

Det forudsættes, at anlægsarbejdet udføres på en rimelig og ordentlig måde. Muldjord og råjord vil blive holdt adskilt og lagt i to bunker på hver sin side af ledningsgraven. Som udgangspunkt vil opgravede sten blive lagt tilbage i ledningsgraven. Det gælder dog ikke meget store og meget skarpe sten. Der vil dog foregå stensamling efter tilbagelægning af råjord og muldjord. Overskydende råjord vil blive lagt i et 3-4 cm jævnt lag inden for det bælte, hvor der er blevet gravet. Råjorden vil efter aftale med lodsejer eventuelt blive grubbet inden mulden pålægges. Mulden lægges ovenpå i et jævnt lag med en mindre overhøjde over selve ledningsgraven. Strukturskader kan ikke helt undgås, men vil blive søgt begrænset ved anvendelse af bæltekøretøjer, hvor trykket fra maskinen fordeles jævnt. Der kan ikke udlægges køreplader på det areal, hvor bæltekøretøjerne færdes, herunder langs ledningsgraven og til og fra røroplagspladserne, da larvefodder og køreplader ikke er forenelige (stål mod stål). Omfanget af strukturskaderne vil ikke alene afhænge af typen og vægten af køretøjer ved gravearbejderne

men også af jordbundstype og vejr under anlægsarbejdet. Hvis der er meget vådt i perioden, bliver strukturskaderne typisk større end i en tør periode.

Lodsejeren kan i op til 10 år efter anlægsarbejdets afslutning vende tilbage vedrørende strukturskade, hvis den tidligere udbetalte strukturskadeerstatning ikke synes at dække det reelle tab.

Hvis der inden 10 års periodens udløb fortsat er skader, foretages en bedømmelse af ”den varige skade”, således at det permanente værditab erstattes, og sagen afsluttes. Lodsejer opfordres til at føre dokumentation fra tidspunktet for afleveringsforretningen i tilfælde af, at der bliver behov for at rejse krav om yderligere erstatning for længerevarende strukturskade, skade på drænen samt øvrige skader.

Vedrørende risici forbundet med anlægget

Energinet oplyste, at der er en minimal risiko, herunder for gasekspllosion, forbundet med anlægget. Energinet sørger for at foretage de nødvendige sikkerhedsforanstaltninger, herunder sikring af gasledningen samt omfattende kontrol- og nødsystemer, og det vil være muligt at slukke for gassen ved hjælp af et fjernstyret system.

Energinet oplyste i øvrigt, at landsplansdirektivet pålægger en 500 meter bred observationszone ”class location zone”, der efter fastlæggelsen af den endelige linjeføring indskrænkes til 200 meter på hver side af gasledningen, hvorefter den fremtidige byudvikling skal ske under hensyntagen til gasledningen. Der henvises til side 15 i landsplansdirektivet, hvor der under pkt. 1.2.6 redegøres nærmere for betydningen af en observationszone/”class location zone”.

Vedrørende vejadgang i anlægsperioden

Der blev spurgt til vejadgangen til de enkelte ejendomme og omkørsel under anlægsarbejdet.

Energinets repræsentanter oplyste, at vejadgangen til ejendommene skal opretholdes i anlægsperioden. Der vil for enkelte ejendomme kunne forekomme meget korte afbrydelser af vejadgangen efter forudgående dialog med lodsejer. Der vil altid skulle være en nødplan, så der hurtigt kan skabes vejadgang – også ved korte afbrydelser - i tilfælde af behov for redning – ved f.eks. hurtigt udlægning af køreplader over ledningsgraven.

Vedrørende fjernelse af gasledningen m.v.

Der blev spurgt til, om gasledningen vil blive fjernet, når den på et tidspunkt ikke længere er i drift, og i givet fald, om lodsejerne kan blive pålagt at fjerne den.

Energinets repræsentanter oplyste, at det er Energinet, der har ansvaret for at afvikle gastransmissionsanlægget, og som har alle udgifter forbundet med afviklingen. Der foreligger ikke på indeværende tidspunkt formelle krav eller vejledninger for afviklingen af anlægget. Hvis sådanne retningslinjer foreligger på tidspunktet for afvikling af anlægget, vil disse blive fulgt. Alternativt vil anlægget blive afviklet i overensstemmelse med praksis på dette tidspunkt. På tidspunktet for afvikling af gastransmissionsanlægget må myndighederne tage stilling til, om anlægget skal fjernes eller blive liggende ud fra en samlet samfundsøkonomisk og miljømæssig betragtning. Det vil nok være næsten lige så bekosteligt at fjerne ledningen som at anlægge den, og det vil endvidere være forbundet med gener for lodsejerne, hvis ledningen skal graves op. Uanset hvilke krav miljømyndighederne måtte stille på tidspunktet for afvikling af anlægget, vil anlægget blive afviklet af Energinet – eller den til enhver tid værende ejer heraf – uden udgift og tab for ejeren.

Kommissarius oplyste, at ekspropriationskommissionens i forbindelse med ekspropriationerne på Sjælland har ændret servitutteksten, så det af servitutteksten kan lægges til grund, at lodsejeren under ingen omstændigheder kan blive pålagt omkostninger i forbindelse med en situation, hvor det er andre end lodsejeren egne dispositioner (dvs. Energinets eller tredjemands dispositioner), der nødvendiggør en omlægning eller flytning af gastransmissionsledningen.

Vedrørende betydningen af opmærksomhedszonen

Flere lodsejere spurgte til opmærksomhedszonen, herunder om den begrænser muligheden for udstykning og nybyggeri.

Energinets repræsentanter oplyste, at det ikke er en forbudszone, men en observationszone, som betegnes som en ”class location zone” svarende til en ”statslig kommuneplan” hvor bl.a. planer for byudvikling mv. skal sikkerhedsvurderes ud fra tilstedeværelsen af en gastransmissionsledning. Dette skyldes, at gastransmissionsledningen er dimensioneret efter befolkningkoncentrationen i de berørte områder, og at tekniske forhold kan være afgørende i forhold til placering af veje, vindmøller mv. nær ved gastransmissionsledningen. Ny bebyggelse eller ændret anvendelse af arealerne nær eksisterende transmissionsledninger kan i særlige tilfælde betyde, at Arbejdstilsynet eller Energistyrelsen kan stille særlige krav. Hvis en bebyggelse eller anlæg hverken kræver landzonetilladelse eller byggetilladelse, vil der være tale om byggeri, der ikke er problematisk i forhold til landsplandirektivets arealreservation. Energinet påpegede, at der omkring

den eksisterende gasledning fra 1980'erne er sket betydelig byudvikling, og det netop er grunden til, at Baltic Pipe ikke kan placeres parallelt med den eksisterende ledning på hele strækningen. Opmærksomhedszonen blev pålagt ved landsplansdirektivet fra 2019, og det er op til ekspropriationskommissionen at vurdere, om denne 200 meter-zone medfører et erstatningsberettiget tab på de konkrete ejendomme.

Vedrørende lovligheden af projektet m.v.

Advokat Søren Nørgaard Sørensen, HjulmandKaptein, har forud for besigtigelsesforretningerne til Baltic Pipe i brev af 23. september 2019 til ekspropriationskommissionen på vegne af en række lodsejere gjort gældende, at projektet i sin nuværende og foreliggende form ikke er lovligt. Det gøres gældende, at ekspropriationskommissionen har pligt til af egen drift at påse og efterprøve projektets fulde lovlighed. Brevet indeholder samtidig en opfordring til ekspropriationskommissionen om i forbindelse med besigtigelsesforretningerne at udbede sig Energinets præcise og dækkende redegørelse for, hvorfor gasledningen er valgt ført over land og ikke i vandet, herunder hvilke konkrete undersøgelser (også økonomiske), der ligger bag beslutningen.

Advokat Hanne Mølbeck, Bech-Bruun, har i brev af 2. oktober 2019 på vegne af Energinet gjort gældende, at en linjeføring på søterritoriet har været vurderet i forbindelse med miljøvurderingsprocessen forud for udstedelsen af landplandirektivet og VVM-tilladelsen for projektet. Det anføres bl.a., at Energinet har vurderet, at projektet hverken ville være økonomisk eller teknisk realiserbart med en linjeføring på søterritoriet. Samtidig ville en række af de ønskede synergier ved at lægge gastransmissionsledningen på land være vanskelige at realisere. Projektet ville således ikke være realistisk at gennemføre med en linjeføring til havs, og denne mulighed er derfor fravalgt tidligt i projektløbet. Energinet fastholder på den baggrund projektet med den linjeføring, der fremgår af besigtigelsesmateriale, og som Energinet i enhver henseende anser for lovligt.

I breve af 9. oktober og 11. oktober 2019 har de to advokater nærmere redegjort for deres synspunkter.

Konkrete spørgsmål til specifikke ejendomme

Ved dagens møde besigtigedes strækningen st. 51.635 – 64.305

Følgende passerede:

Ejeren af lb.nr. 1103 anmodede Energinet om en garanti for, at entreprenøren ikke går ud over det midlertidige arbejdsareal i anlægsfasen. Han ønskede desuden oplyst, om entreprenøren skal bruge en adgangsvej for at nå frem til det midlertidige arbejdsareal. Herudover opfordrede han Energinet til at føre tilsyn og anvende bøder over for entreprenøren, hvis retningslinjerne ikke overholdes i anlægsfasen. Afslutningsvis ønskede han oplyst, hvordan han skal komme frem til afskærne arealer under anlægsarbejdet.

Energinets repræsentanter oplyste, at der ikke kan gives en garanti. De vil forsøge at udføre anlægsarbejdet inden for det eksproprierede areal. Hvis det bliver nødvendigt med et større arbejdsareal, eller hvis entreprenøren ved et uheld køre uden for det afmærkede areal, vil man hurtigst muligt indgå i dialog med lodsejeren. Entreprenøren kører som udgangspunkt via tracéet med start i Nyborg, og man har derfor generelt ikke behov for en adgangsvej til arbejdsarealet. I forhold til bøder for brud på reglerne, så er det ikke noget man anvender, men sker der for mange fejl, så kan det få en betydning ved fremtidige udbud. I forhold til evt. afskærne arealer, vil parterne på et opstartsmøde drøfte adgangsforhold og om afskærne arealer kan dyrkes rentabelt eller ej.

Kommissarius oplyste, at kommissionen ikke uddeler bøder. Kommissionen vil derimod fastsætte en erstatning, hvis anlægsmyndigheden og lodsejeren ikke selv kan nå til enighed.

Ejeren af lb.nr. 1110 anmodede ved telefonsamtale Energinet om at fjerne en gammel markeringspæl, som er placeret midt i marken samt at anvende tykkere rør på strækningen.

Energinets repræsentanter oplyste, at markeringspælen midt i marken desværre ikke kan fjernes, da den oprindeligt stod i et skel, som ejeren selv har fjernet for at dyrke markarealet samlet. Endvidere kunne man oplyse, at rørklassen bliver den samme, som den eksisterende ledning, dvs. rørledningen bliver anlagt som et klasse 2 rør.

Ejerne af lb.nr. 1113 forklarede, at ejendommen er ved at blive udviklet til et naturområde, efter der har været råstofindvinding i flere år. Den nye gasledning placeres meget tæt på søen, og man er derfor bekymret for, at jorden omkring søen vil skride. Hvis der derfor skal opføres en foranstaltning mod dette, er det af stor betydning, at løsningen falder i et med naturen. Ejerne anmodede endvidere om, at der anvendes et tykkere rør på strækningen, så det letter processen i forhold til,

at de gerne vil opføre en museumsbygning tæt på gasledningen. De gjorde endvidere opmærksom på et skovareal, som er opført som klimaskov for nogle skoler samt et fredet dige/levende hegn, hvor arbejdsarealet burde indsnævres. Afslutningsvis spurgte de ind til placeringen af fremtidige adgangsveje, idet Vejdirektoratet havde udtrykt ønsker til den fremtidige brug af de tilstødende veje, herunder adgangsforholdene for kørende gæster/publikummer til ejendommen.

Energinets repræsentanter oplyste, at man anvender den samme rørtykkelse, som er anvendt på den eksisterende gasledning på ejendommen. Hvis ejerne fremsender landinspektørtegninger, da vil man gerne lave et notat omkring muligheden for opførelse af en museumsbygning ifht. tilstedeværelsen af gasledningerne. Endvidere opfordrede man til at fortsætte den gode dialog omkring sikring af søen og adgangsveje, så alle bliver tilfredse med det endelige resultat. I forhold til klimaskoven og det fredede dige kunne man oplyse, at skoven ikke bliver berørt af anlægsarbejdet, og at man vil undersøge det fredede dige nærmere.

Ejeren af lb.nr. 1114 spurgte til størrelsen på rørlagerpladsen, og hvilken rute der anvendes til at fragte rørene frem til pladsen. Endvidere ønskede han oplyst, om han kan bygge på ejendommen, hvis kommunen giver tilladelse.

Energinets repræsentanter oplyste, at rørlagerpladsen er 130 x 75 meter, samt at man ikke kender lastbilsruten endnu, men at man er i dialog med kommunen og politiet herom. I forhold til en byggetilladelse så er kommunen forpligtet til at høre Energinet. Det er en opmærksomhedszone men ikke en forbudszone.

Ejeren af lb.nr. 1115 spurgte til hvordan rørlagerpladsen anlægges.

Energinets repræsentanter oplyste, at mulden rømmes af og der herefter anvendes en fiberduk og stabilgrus. Der vil komme en strukturskade, men den vil lodsejer modtage erstatning for efterfølgende.

Ejeren af lb.nr. 1117 stillede sig undrende over for opmærksomhedszonen, når der altid gives tilladelse til byggeri, hvis sikkerhedsafstanden til gasledningen er overholdt. Han opfordrede i den forbindelse Energinet til kun at påføre ejendommen en servitut, som behandler den specifikke rørtykkelse. Endvidere ønskede han det gjort klart i servitutten, at ejeren aldrig skal betale for en flytning af gasledningen på grund af Energinet eller en tredjemand.

Energinets repræsentanter oplyste, at der ikke altid må bygges, selvom minimumsafstanden til gasledningen

er overholdt. Det er en konkret bedømmelse, hvor man blandt andet ser på, hvad der ønskes bygget og hvor mange beboelsesenheder der er inden for opmærksomhedszonen/class-location zonen.

Kommissarius oplyste, at kommissionen allerede har behandlet spørgsmålet omkring servitutteksten på Sjælland. Servitutteksten er på den baggrund ændret, som vil fremgå af ekspropriationsmaterialet.

Ejeren af lb.nr. 1118 spurgte til tildeling af godtgørelse for sagkyndig bistand samt anlæggets starttidspunkt.

Energinets repræsentanter oplyste, at de forventer at arbejdet vil forgå mellem april og juli 2021

Kommissarius oplyste, at kommissionen skønsmæssigt fastsætter godtgørelse for sagkyndig bistand. Størrelsen af godtgørelsen afhænger af, hvor meget den sagkyndige har bidraget med under besigtigelsen og ekspropriationsforretningen. Der er tale om en konkret vurdering fra kommissionens side, og der betales således ikke "efter regning".

Ejeren af lb.nr. 1119 udtrykte bekymring for synkende dræn. Han opfordrede derfor Energinet til at lave drænopsamling i stedet for krydsende dræn. Desuden spurgte han ind til, hvordan han sikre sig, at entreprenøren ikke anvender hans markveje.

Energinets repræsentanter oplyste, at der vil være et opstartsmøde, hvor ejeren kan få kontakt til deres drænekspertter. Endvidere tilkendegav man over for ejeren, at man ikke skal anvende markveje på ejendommen.

Ejeren af lb.nr. 1120 spurgte til, om han måtte opføre en maskinhal på ejendommen

Energinets repræsentanter oplyste, at det ikke burde være et problem, da der er næsten 200 meter til gasledningen.

Ejeren af lb.nr. 1123 gjorde opmærksom på, at jorden er meget lerholdig, og der derfor vil opstå større strukturskader.

Energinets repræsentanter oplyste, at man er i dialog med landbrugsorganisationerne i forhold til en eventuel justering af taksterne. Lodsejer har mulighed for inden 10 år fra afleveringsforretning at vende tilbage, såfremt der kan konstateres større strukturskade end forventet.

Ejeren af lb.nr. 1124 undrede sig over, at der er så langt mellem rørlagerpladserne, da det kan give stor strukturskade at fragte rørene langs tracéet. Han var

desuden ikke tilfreds med beløbet, som tilbydes for at indgå en frivillige aftale vedrørende arkæologisk udgravning. Endvidere opfordrede han Energinet til at ekspropriere hele marklodden til linjeventilstationen.

Energinets repræsentanter oplyste, at der vil ske strukturskader i forbindelse med transport af rørene langs tracéet, men at man på nuværende tidspunkt vurderer dette til at være den bedste løsning. I forhold til det tilbudte beløb for en frivillig aftale for udgravninger, så er det et standardbeløb, som medfører at alle behandles lige. I forhold til en totalekspropriation så er man ikke interesseret i at overtage ejendommen på grund af en linjeventilstation, da det vil være meget ude af proportion, selvom man har forståelse for genen herved.

Kommissionens beslutninger

Efter drøftelse af det fremlagte projekt, de ved besigtigelsen fremkomne bemærkninger samt de fremsendte skriftlige indlæg fra henholdsvis advokat Søren Nørgaard Sørensen og advokat Hanne Mølbeck besluttede kommissionen at godkende det for kommissionen forelagte projekt for Baltic Pipe på strækningen Bellinge-Allerup. Kommissionen anser projektet for lovligt, og finder, at den valgte linjeføring er sagligt begrundet. Der henvises endvidere til det nedenfor anførte vedrørende kommissionens projektprovelse.

Kommissionen har noteret sig de tilsagn, Energinets repræsentanter gav ved besigtigelsen om at undersøge en række forhold nærmere, og at der vil være fortsat dialog med de enkelte lodsejere herom.

Vedrørende arkæologiske forundersøgelser

Enkelte lodsejere efterlyste bedre information vedr. de arkæologiske forundersøgelser. Kommissionen skal i den forbindelse bemærke, at man lægger stor vægt på god dialog og information i forbindelse med projektet herunder i forbindelse med opstart af de arkæologiske forundersøgelser.

Vedrørende tilsyn med entreprenørerne

Flere lodsejere udtrykte bekymring for entreprenørernes færden på deres ejendom under anlægsarbejdet. Kommissionen skal i den forbindelse bemærke, at man lægger stor vægt på god dialog og at retningslinjerne håndhæves af den tilsynsførende over for entreprenørerne, så de så vidt muligt arbejder inden for de eksproprierede arealer.

Vedrørende projektprovelse m.v.

Vedrørende spørgsmålet om rækkevidden af ekspropriationskommissionens projektprovelse, herunder

spørgsmålet om, hvorvidt kommissionen kan pålægge Energinet at foretage yderligere undersøgelser af muligheden for at placere gastransmissionsledningen på søterritoriet i stedet for over land, skal kommissionen bemærke følgende:

Efter bestemmelsen i ekspropriationsproceslovens § 13 skal kommissionen under besigtigelsesforretningen foretage *en almindelig prøvelse* af det foreliggende projekt. Kommissionen kan herved bestemme, at ekspropriationen kun kan gennemføres, såfremt der foretages sådanne ændringer i projektet, som kommissionen finder nødvendige af hensyn til ejere, andre rettighedshavere, almene interesser eller anlæggets hensigtsmæssige gennemførelse.

Af den betænkning, som ligger til grund for ekspropriationsprocesloven (Betænkning nr. 330 vedrørende gennemgang af ekspropriationslovgivningen, 1963) fremgår, at formålet med besigtigelsen er at sikre en i hele samfundets interesse hensigtsmæssig udformning af projektet, samt at der ved anlæggets udformning og det konkrete ekspropriationsindgrebs detaljerede fastlæggelse tages tilbørlige hensyn til lodsejernes og andres berettigede interesser. Af betænkningen fremgår endvidere, at kommissionens opgave ved besigtigelsen kort kan angives at gå ud på at foretage et praktisk og teknisk skøn over den hensigtsmæssige udformning af projektet samt påse, at anlægget ikke bringer mere forstyrrelse end nødvendigt i de bestående forhold, og at uundgåelige forstyrrelser afhjælpes bedst muligt. Det anføres videre, at kommissionen ikke er helt frit stillet med hensyn til, hvorledes anlægget skal udformes, idet vedkommende anlægslov, en for anlægget foreliggende koncession, selve anlæggets formål og en ved lov foreskrevet specialprocedure kan begrænse kommissionens skønsvirksomhed.

Linjeføringstracéet for gastransmissionsledningen er fastlagt ved landsplandirektiv nr. 713 af 9. juli 2019 udstedt af Erhvervsministeriet i medfør af lov om planlægning. Der foreligger endvidere en tilladelse til gennemførelse af projektets anlægsdele på land udstedt af Miljøstyrelsen i medfør af miljøvurderingsloven (VVM-tilladelse). Både Landsplandirektivet og VVM-tilladelsen er udstedt efter forudgående miljøkonsekvensvurderinger og offentlige høringer, hvor berørte borgere og andre interessenter har haft mulighed for at komme med forslag og bemærkninger til projektet. Blandt de forslag, som har indgået i vurderingen og dermed i grundlaget for landsplandirektivet og VVM-tilladelse, er forslag om at flytte projektets linjeføring helt eller delvist ud på søterritoriet.

Det er ekspropriationskommissionens opfattelse, at kommissionens prøvelse af projektet for gastransmissionsledningen Baltic Pipe i henhold til ekspropriationsproceslovens § 13, må ske inden for de rammer, som landsplandirektivet og VVM-tilladelsen fastlægger for projektet, ligesom kommissionen ved sin prøvelse af projektet er bundet af de konkrete tilladelser og dispensationer, som i øvrigt er givet i henhold til lovgivningen af statslige og kommunale myndigheder.

Da en linjeføring af gastransmissionsledningen på søterritoriet, ligger uden for de rammer, som landsplan-

direktivet og VVM-tilladelsen fastlægger for projektet, kan kommissionen ikke pålægge Energinet at foretage yderligere undersøgelser eller vurderinger af en sådan løsning.

Med ovenstående bemærkninger godkendte kommissionen herefter det af Energinet forelagte projekt vedrørende gastransmissionsledningen Baltic Pipe på delstrækningen Bellinge-Allerup.

Herefter afsluttedes forretningen og protokollen blev underskrevet.

Helle S. Andersen

Ole Christophersen Gunner Lorentzen Kaj Piilgaard Nielsen Leif Kjær Christensen

Dorte Ellegaard Jacob Møller Sørensen Hans Vognsen Christensen

/Kristian Pless

Udskriftens rigtighed bekræftes

Isabel Gottlieb